

(componisten, een technicus) en ben ik naar het repertoire gaan kijken voor klarinet en tape.'

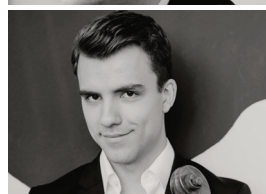
Het team deed alles samen, vertelt hij: 'We hebben aan alles samengewerkt, onder meer tijdens twee sessies in Akoesticum (een trainingslocatie voor muziek, dans etc. in Ede). Daar konden we alles uitproberen en ontdekken. De ondertonen in het nieuwe werk van Amarante, bijvoorbeeld, was een echt eureka-moment voor iedereen. Dat waren mooie weekenden.'

Op de vraag over wat hij met dit programma wil laten horen of meedelen stopt even – en voor het eerst – de stroom van enthousiaste verhalen. 'Veel dingen', begint hij aarzelend. 'Ik denk dat ik wil laten horen hoe fysiek dichtbij muziek kan komen.'

'Maar dit hele project is tot stand gekomen toen ik met mijn ouders op vakantie was in een nationaal park in Amerika. De nachten waren er pikkedonker, ik had nog nooit van mijn leven meegemaakt dat ik echt geen hand voor ogen kon zien. En toen, in een heldere nacht, zag ik die hele sterrenhemel. Wat je dan ervaart, hoeveel kleuren je ziet en hoe klein je dan bent, dat omhoogkijken en die verwondering... Dat moment ligt nog heel dicht bij mij, en aan dat moment denk ik wanneer ik dit programma speel. Het gevoel dat ik toen had, gun ik iedereen en wil ik met iedereen delen.'

Agnes van der Horst

FINALE DUTCH CLASSICAL TALENT 2020

De finale Dutch Classical Talent 2020 - 2021 kon dit voorjaar niet doorgaan. Gelukkig hebben de deelnemende finalisten hun programma nog paraat, zodat de uitgestelde finale alsnog kan plaatsvinden: dinsdag 21 september in TivoliVredenburg, Hertz, 20.00 uur. De finalisten: Marion Dumeige (sopraan) en Aarón Ormaza Vera (piano); Seán Morgan-Rooney (piano), en Anton Mecht Spronk (cello). Zie de website van TivoliVredenburg voor details.

FINALISTEN TOUR 2021•2022

Jelmer de Moed
klarinet

Tour: 16 sep t/m 31 okt

Animato Kwartet

Tour: 25 nov t/m 23 dec

Maat Saxophone Quartet

Tour: 6 jan t/m 13 feb

Hawijch Elders
viool

Tour: 24 feb t/m 31 mrt

Duo Mader Papandreopoulos

Andreas Mader
saxofoon
Christos Papandreopoulos
piano

Tour: 14 apr t/m 25 mei

DUTCH CLASSICAL TALENT

Dutch Classical Talent is een talentontwikkelingstraject van achttien maanden voor jonge musici die studeren of zijn afgestudeerd aan een van de Nederlandse conservatoria. Finalisten doorlopen een intensief coachings- en studieprogramma, en gaan met een eigen programma op tour langs dertien Nederlandse concertzalen. Op zondagmiddag 12 juni vindt er als afsluiting een Grande Finale plaats waarin de vijf finalisten strijden om de Dutch Classical Talent Award van €10.000 en de Publieksprijs.

Dutch Classical Talent is een initiatief van de Nederlandse concertzalen en de JCP Stichting. De finale van Dutch Classical Talent wordt mede mogelijk gemaakt door het Fonds Angela E., beheerd door het Prins Bernhard Cultuurfonds.

www.dutchclassicaltalent.nl

JELMER DE MOED

DUTCH CLASSICAL TALENT PROGRAMMA

Dutch Classical Talent is een initiatief van de Nederlandse concertzalen en de JCP Stichting

PROGRAMMA

JELMER DE MOED

Tristan Keuris 1946 - 1996

Canzone (1990 - 91)

Molto lento, ma non rubato

Pierre Boulez 1925 - 2016

Dialogue de l'ombre double (1982 - 1985)

Tijn Wybenga *1993

Narcissus' Fractured Images (2021 - première)

Amarante Nat

Dyadic Landscape (2021 - première)

Steve Reich *1936

New York Counterpoint (1985)

voor klarinet en tape

Fast, slow, fast

Wonderlijke, magische klarinetklanken
16 augustus waren er op Radio 4 wonderlijke, bijna magische klarinetklanken te horen. Ze waren afkomstig van klarinettist Jelmer de Moed die een stuk speelde van Pierre Boulez: nooit eerder hoorde ik zo oneindig veel verschillende klankkleuren uit een klarinet komen.

Jelmer de Moed speelde in de Wintertuin van Hotel Krasnapolsky Boulez' *Dialogue de l'ombre double* tijdens de live uitgezonden slotcompetitie van de GrachtenfestivalPrij's.

Dit voorjaar studeerde hij af voor zijn Master-examen aan de Berlijnse Hochschule für Musik - '...met een 1', zoals hij hoorbaar grijnzend vertelde aan de geschokte radiopresentator. Het is het hoogste cijfer dat een student van die opleiding kan halen.

Behalve over een groot muzikaal talent beschikt Jelmer de Moed ook over een mateloze hoeveelheid energie en enthousiasme. Zijn studie wisselde hij af met veel optredens, zoals op Oerol, in het Oranjewoudfestival en het Internationaal Kamer Muziek Festival in Utrecht. Een paar jaar geleden bracht hij een indrukwekkende EP uit met muziek van Alban Berg en Mendelssohn. Na zijn afstuderen diende zich al snel het Grachtenfestival Amsterdam aan en daarna werd het tijd voor de verdere voorbereidingen van zijn Dutch Classical Talent-tournee.

'Ik ben best wel een beetje moe', geeft hij eerlijk toe. Niet door optredens, legt hij uit, maar vooral door het organiseren en uitdenken van het hoe, wat en waarom van zijn Dutch Classical Talent-programma: 'Een enorm karwei.'

We spreken elkaar vlak voor een optreden tijdens de bekendmaking van de winnaar van de GrachtenfestivalPrij's. Erg zenuwachtig is hij niet: 'Het is wel spannend, maar ik kijk er ook naar uit. Ik ga voor het eerst iets doen met zang, dat wilde ik al heel lang.'

Tristan Keuris: muziek als een eenzame vogel
Het programma dat Jelmer de Moed op zijn DCT-tournee speelt, heeft de structuur van een stapsgewijze opeenstapeling van klanken en klankkleuren. Of zoals hij zelf zegt: 'Het concept is te vergelijken met een poel met water met eerst alleen wat golfjes, waarin het steeds drukker en voller wordt.'

In het eerste programma-onderdeel, *Canzone* van Tristan Keuris, komen de klanken - hoewel er soms een vermoeden is van tweestemmigheid of echo - toch echt maar uit één klarinet. De partituur is een kolfje naar de hand van een virtuoze, muzikale speler. Keuris schreef het stuk dan ook voor een wedstrijd, het Tromp Benelux Muziekconcours. Toch is het veel meer dan alleen een enorme technische uitdaging. Door klankkleuren, expressie en articulatie wordt de luisteraar meegenomen met het verloop van het werk, dat zijn titel *Canzone* eer aan doet. Tristan Keuris wordt wel een van de 'nieuwe tonalen' genoemd. Hij trok zich niets aan van de muzikale stromingen als minimalisme, atonaliteit of serialisme, die in zijn tijd (de tweede helft van de vorige eeuw) in zwang waren. 'Stoppen met componeren en gewoon mooie muziek maken', was Keuris' motto. Zijn werk is erg divers, kleurrijk en vaak zangerig. In de *Canzone* voor soloklarinet zingt het voortdurend, het werk roept beelden op van een eenzame vogel in een donker woud, zoekend naar een maatje.

Pierre Boulez: botsing tussen klarinet en stem
Boulez hoorde wél bij de radicale vernieuwers van de twintigste eeuw. Zijn muziek is complex en vaak cerebraal, maar ook (in de woorden van biograaf Emanuel Overbeeke) aansprekend door 'de uiterst veelzijdige wereld van kleuren en levensvuur binnen een kader van een onmiskenbare anti-sentimentaliteit'. De componist schreef zijn *Dialogue de l'ombre double* (gesprek tussen twee schaduwen, of dubbelgangers) voor klarinet, een van tevoren door dezelfde klarinettist opgenomen klarinetpartij en een systeem van zeven speakers.

Jelmer de Moed beschrijft het werk als: 'Zeven eenzame stemmen die met hetzelfde geluid, contact en contrast zoeken met de achtste solist, de live klarinet.' Boulez baseerde dit werk op een toneelstuk van Paul Claudel, waarin iemand een dialoog voert met zijn onzichtbare schaduw. In de muziek is die schaduw de digitale klarinettist, die te horen is uit het

systeem van zeven speakers die worden aangestuurd door technicus Matthijs Ruijter. 'Het gaat er in dit soort werken om hoe je omgaat met de relatie tussen het akoestische geluid van de klarinet en de klanken uit de speakers. Wat voor een samenspel kun je daarin horen en met welke balans. Matthijs heeft daar een fantastisch oor voor', aldus De Moed, die nauw met hem samenwerkt. Van de klarinettist vereist dit stuk ook nog eens ijzersterke timing en enorme speltechniek. Jelmer de Moed is er al meer dan aan half jaar mee bezig, verklapt hij. 'De muziek is heel grillig en tegelijkertijd heel erg lineair. Het muzikale materiaal ontwikkelt zich voortdurend zonder te stoppen. In het eerste gedeelte zijn er wel 2 à 3 pagina's vol doorlopende, ontzettend snelle triolen. Je moet op de een of andere manier aan iets anders kunnen denken terwijl je vingers bijna automatisch gewoon doorgaan, anders loopt het meteen vast. Heel spannend! In het stuk vindt er een botsing plaats tussen klarinet en schaduwstem. Boulez gebruikt de speakers om de afstand tussen die twee uit te drukken, zeker in het begin. Dan sta ik wel op het podium en je hoort allemaal kleine elementjes, maar ik speel niet.'

Nieuwe werken van Amarante Nat en Tijn Wybenga: synergie en spiegelbeeld
Die afstand tussen de live klarinet en de digitale klanken in het stuk van Boulez zette Jelmer de Moed aan het denken. 'Ik wilde onderzoeken hoe dichtbij dat samenspel kan worden, hoe menselijk en muzikaal, en hoe we een vorm kunnen vinden om dat puur en alleen met klarinetklanken uit te drukken.'

In *Dyadic Landscape* van de jonge componist, zanger en danser Amarante Nat, komt de synergie heel dichtbij, legt Jelmer uit: 'Ook in dit stuk is alles wat er op tape staat door mij ingespeeld, maar daarmee gaan we vervolgens van alles doen om de fysieke aspecten van de combinatie van geluid en ruimte te onderzoeken. Het stuk van Amarante is gebaseerd op een samenspel van mij en de klarinettonen uit het speakersysteem. Die tonen hebben qua kleur en boventonen min of meer gelijke eigenschappen. Door de referentie tussen mijn tonen en die vanuit de speakers ontstaan er bepaalde ondertonen. Die tonen verwerkt Amarante weer als baslijnen in haar compositie, waardoor de verschillende elementen bij wijze van spreken bijna samensmelten.'

In het nieuwe werk van dirigent, jazzmusicus en componist Tijn Wybenga: *Narcissus' Fractured Images*, is er een andere, meer speelse, samenwerking tussen

klarinettist en speakers. Nu gaat het vooral om het spelen met en het veranderen van het muzikale materiaal. Jelmer: 'Het is echt tof aan dit stuk dat ik alle elementen die ik zelf op een bepaald moment heb gespeeld weer terugkrijg in allerlei transposities, omdraaiingen, achterstevoren, ondersteboven en ga zo maar door. Het stuk staat als het ware op twee pilaren, twee akkoorden, daarna begin ik met een heel vrije melodie. Elementen van die melodie komen omgedraaid, versneld of heel erg vertraagd uit de speakers.' (Licht) 'Soms is dat wel héél erg vervreemdend, want als je zo'n element achterstevoren afspeelt, klinkt het echt ontzettend raar en daar moet ik dan op een gegeven moment mee samen spelen'.

Steve Reich: mierenhoop in Manhattan
De Amerikaanse componist Steve Reich is een van de pioniers van het minimalisme. Jelmer de Moed kende zijn *New York Counterpoint* al en toen hij Boulez' *Dialogue de l'ombre double* ook leerde kennen viel hem het enorme contrast op tussen die twee stukken. Daarom koos hij juist dit werk als slotcompositie van zijn programma. Voor de tape van Steve Reichs *New York Counterpoint* speelt de klarinettist van tevoren tien klarinetpartijen in en zijn er dus in totaal elf te horen. Ook inhoudelijk zijn de twee stukken totaal verschillend: 'Bij Boulez klinkt eenzaamheid en afstand en Steve Reichs *New York Counterpoint* is

een ode is aan Manhattan. Er zijn drie delen (*fast, slow, fast*) met drie themaatjes die op verschillende momenten worden ingestart en in een soort loop over elkaar heen worden gelegd. Uit de nieuwe motiefjes en elementen die daardoor ontstaan, pikt de soloklarinet er bepaalde uit en speelt ermee samen. Zo ontstaat er een enorme synergie.'

'Al die elf stemmen vormen een soort mierenhoop, mensen in Manhattan. Ze lopen en rijden door elkaar heen, doen voortdurend van alles, maar op de een of andere manier gaat het toch allemaal goed.'

Kleuren aan de sterrenhemel
Waarom koos Jelmer de Moed voor deze tournee dit programma?
Door het werk van Boulez raakte hij gefascineerd door het samenspel met speakers. Daarnaast had hij het idee dat er veel van de muziek die hij samenspeelt met andere musici al vaak had geklonken: 'Toch wilde ik niet iets in mijn eentje doen, maar juist met mensen samenwerken en zo kwam ik op het idee te gaan samenwerken met een team van niet-muzikanten